

Asia: VN/15285/2021

HE laiksi osatyökykyisten työllistymistä tukevan erityistehtävayhtiön perustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

2 §. X Oy:n tehtävät ja toimiala

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että yhtiön tulisi toimia tuloksellisesti, mutta sen ensisijaisena tavoitteena ei olisi tuottaa liikevoittoa. Toimintaa tulisi ehdotuksessa harjoittaa niin, ettei se vääristä kilpailua. Momentissa säädettäisiin myös, että yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaehtoista. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT katsoo, että erityistehtävayhtiön tulee toisaalta olla tuloksellinen, mutta on tärkeää, että markkinoilla säilyy kilpailuneutraliteetti ja tämän osalta hinnoittelun markkinaehtoisuus on keskeistä. Yhtiö ei voi vääristää kilpailua suhteessa yrityksiin, muttei myöskään suhteessa muihin välityömarkkinatoimijoihin.

Esityksen mukaan yhtiölle annettaisiin 10 miljoonan euron vuotuinen määräraha. Hallituksen esityksen mukaan yhtiön toiminnasta omistajaohjauksesta vastaisi työ- ja elinkeinoministeriö. Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n näkemyksen mukaan yhtiöllä tulee olla selkeät asetetut asiakasmäärät ja muut velvoitteet sekä velvollisuus pystyä osoittamaan sille asetettujen tavoitteiden toteutuminen. Vantaan kaupunki on omassa lausunnossaan korostanut, että vaihtoehtoisena keinona varmistaa yhtiön rahoitus voisi olla valtionavustuksen myöntäminen, joka mahdollistaisi myös tarvittaessa avustuksen takaisinperinnän. On tärkeää, että yhtiön tehtävää ja toimintaa tarkastellaan myös sosiaalipolitiikkaa tai työllisyyspolitiikkaa käsittelevässä ministerivaliokunnassa, aivan kuten hallituksen esityksessä on omistajalle raportoinnin osalta esitetty.

Pykälän 5 momentissa säädetään, että yhtiö tuottaa EU:n valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuja palveluja (SGEI) ja että siihen sovelletaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). Onko teillä tähän lausuttavaa?

-

3 §. Yhtiön toiminnan kohdistuminen

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhtiöön työllistettävien kohderyhmästä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Kohderyhmän määrittely ja osatyökykyisyyden määritelmän tulee olla lain tasolla tarkka, jotta tulkinta ei jää perustettavalle yhtiölle henkilöitä ohjaavalle virkamiehelle. On myös syytä tarkastella yhtiön kohderyhmä siten, että se voi yhtiötä perustettaessa tai myöhemmin kattaa laajemman kohderyhmän. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT pitää tärkeänä, ettei kohderyhmän liian kapea määrittely sulje pois asiakkaita, joiden palvelutarve on sama kuin esim. vamman tai sairauden perusteella osatyökykyisellä työnhakijalla. Koska yhtiön rooli on toimia viimesijaisena työllistäjänä, on kohdejoukon kriteerit määriteltävä tarkoin, ettei jo valmiiksi heikossa työmarkkina-asemassa oleviin jää väliinputoajia tai yhtiö rekrytoi vain työllistymiskykyisimpiä hakijoita. On tärkeää, että yhtiön rooli on aidosti henkilöstön työmarkkina-asemaa vahvistava. Mikäli yhtiön palvelukseen hakeutumisen ehdottomana kriteerinä on henkilön oleminen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 3 § 1 momentissa ja 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettu työtön työnhakija, rajaa tämä määritelmä ulkopuolelle työkyvyttömyyseläkkeellä olevat henkilöt. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT pitää tärkeänä, että kaikilla keinoilla voidaan edistää työurien pidentämistä ja on tärkeää luoda rakenteita, jotka mahdollistavat työkyvyttömyyseläkkeellä olevien paluun työelämään.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT pitää tärkeänä, että hallituksen esitys sisältää myös näkymän siihen, miten yhtiö tarjoaa henkilöstönsä osaamisen ja työkyvyn osalta kuntouttavia tai avoimille työmarkkinoille työllistymistä edistäviä toimintatapoja. Olennaista saada näkyviin henkilön työkyky ja osaaminen työmarkkinoilla tarjolla oleviin tehtäviin nähden. Tätä kautta henkilön työllistyessä avoimille työmarkkinoille, voidaan tukea työnantajan mahdollisuutta arvioida henkilön työkykyä ja osaamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työ- ja elinkeinotoimisto valitsisi kohderyhmäkriteerit täyttävistä työnhakijoista ne, jotka asetettaisiin ehdolle yhtiön palvelukseen. Yhtiö voisi rekrytoida palvelukseensa ainoastaan tästä ehdolle asetettavista henkilöistä työllistäessään osatyökykyisiä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Merkittävä osa osatyökykyisistä kuuluu käynnissä olevien työllisyyden kuntakokeilujen piiriin ja ovat näin ollen kuntien työllisyyspalvelujen piiriin. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT katsoo, että kuntien työllisyyspalveluilla tulisi olla selkeämpi rooli yhtiön palvelukseen ohjaamisessa. Vaarana on, että mallista tulee kuntien työllisyyspalvelujen piirissä olevalle osatyökykyiselle työnhakijalle liian monimutkainen ja etäinen.

Mikä olisi perustettavalle erityistehtäväyhtiölle sopiva nimi?

.

-

Muita huomioita ja kommentteja esitysluonnoksesta

Onko teillä muuta lausuttavaa?

Osatyökykyisten työllisyyden vahvistuminen on erittäin tarpeellista huomioiden sekä yksilöiden osallisuuden vahvistuminen sekä työmarkkinoiden kasvava tarve työvoimasta-. Olisiko kuitenkin nykyisten rakenteiden, rahoituskanavien ja palveluiden tehokkaampi hyödyntäminen vaikuttavampi keino? Hallituksen esityksessä todetaan, että palvelutarjonta on jo nyt laajaa ja hyvin kattavaa, mutta syystä tai toisesta monien osatyökykyisten työllistyminen jää toteutumatta tai henkilö voi jäädä palveluiden kierteeseen. Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT haluaa huomauttaa, että lausunnolla olevasta hallituksen esityksestä puuttuu arvio siitä, millä tavalla uuden toimijan perustaminen vähentää niitä tekijöitä, joiden esityksen mukaan on arvoitu olevan esteenä osatyökykyisten työllistymiseen.

Ennen hallituksen esityksen antamista eduskunnalle, tulee tarkastella vaikutuksia erilaisiin etuisuuksiin ja tukiin. On tärkeä varmistaa, ettei järjestelmään synny kannustinloukkoja osatyökykyisten ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osalta.

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT katsoo, että hallituksen esityksen valmistelussa ja vaikutusten arvioinnissa on syytä vielä tarkastella uudistukset vaikutukset ja yhdyspinnat tulevan te- palvelujen uudistuksen ja valmisteilla olevan työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevan lakiesityksen osalta.

Mursu Sanja

KT Kuntatyönantajat - KT/Henkilöstövoimavarojen kehittäminen